

SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ ȘI LUPTA MASELOR DIN JUDEȚUL DÎMBOVIȚA ÎNTRE ANII 1922—1932

MIRCEA ALEXANDRESCU

Între anii 1922—1928, cu toată dezvoltarea economiei, situația maselor devine din ce în ce mai grea. În acești ani, clasa muncitoare este lovită de teroarea dezlănțuită a burghezo-moșierimii, de ilegalizarea P.C.R. din aprilie 1924, de disensiunile existente în sinul partidului și de trădarea grupării de dreapta a fostului partid socialist. Cu toate aceste grele condiții, P.C.R. a reușit, totuși, să desfășoare o rodnică activitate, creînd sindicatele unitare. Blocul Muncitoresc-Țărănesc, organizații prin care a dus o luptă activă, în vederea apărării cuceririlor clasei muncitoare. În consecință, regimul burghezo-moșieresc a fost silit să adopte o serie de măsuri, menite să amelioreze cît de cît situația muncitorimii. În acest sens pot fi menționate legea repausului duminical, legea pentru ocrotirea muncii femeilor și minorilor, organizarea unui învățămînt muncitoresc, dezvoltarea unei inspecții a muncii.

Analizînd situația clasei muncitoare în această perioadă, documentele vremii dezvăluie viața grea și plină de mizerie a muncitorimii, țărănimii și a altor categorii sociale. Lipseau cele mai elementare măsuri de securitate a muncii. Numai în industria minieră, între anii 1923—1928, sînt înregistrate aproape zece mii accidente de muncă¹. Lipsa unor condiții igienice și sanitare normale făcea ca durata medie a vieții muncitorilor să fie foarte mică. Și în ceea ce privește salarizarea sînt înregistrate grave carențe. În general, cîștigul mediu al unui muncitor nu putea face față nevoilor de trai. Existau diferențe mari de salarizare între muncitorii calificați și cei necalificați, între salariile bărbaților și femeilor sau minorilor, între salariile muncitorilor români și cei străini. Trebuie adăugat apoi că, la micșorarea ponderii salariului real al unui muncitor, mai concura aplicarea sistemului amenzilor și al despăgubirilor pentru uneltele stricate. În mine ziua de muncă avea 12 ore, în petrol 10—14 ore, în exploatările forestiere și industria

¹ *Situația economică a clasei muncitoare din România*, București, 1966, p. 187 și 203.

zahărului 12—16 ore. Repausul duminical nu se respecta decît cu totul sporadic. Dealtfel „ideologii” burghezi încercînd să justifice această situație, afirmau că legea repausului duminical „nu-și găsește aplicarea în România”. În lupta sa împotriva clasei muncitoare, în încercarea de a înăbuși avîntul revoluționar al maselor, burghezo-moșierimea a creat o legislație a muncii, prin care căuta să realizeze un „echilibru” între clase. Legile emanate în această perioadă, deși în formă cuprindeau unele prevederi în favoarea muncitorimii, au rămas literă moartă, dată fiind inexistența totală a mijloacelor și condițiilor aplicării lor în practică. Presa muncitorească și de partid a demascat această legislație arătînd „...există în anumite domenii o legiferare contemporană, dar ea este sistematic violată datorită corupției, venalității, bacșișului și samavolniciei atotputernice din țară”. Un manifest al sindicatelor unitare din anul 1927 scria că burghezo-moșierimea „a făurit legi de încătușare a muncitorilor, le împiedică prin mijloace violente organizarea, îi persecută și încearcă să distrugă organizațiile existente, le confiscă presa, îi arestează, maltratează și condamnă pe conducători”². Din cauza grelelor condiții de muncă și de viață ale muncitorilor, perioada 1922—1928 înregistrează un mare număr de conflicte de muncă și greve. Documentele indică în acești ani un număr de 3329 conflicte de muncă la care au participat cca. 500 000 muncitori ; din aceste conflicte 635 au fost greve care au cuprins peste 110 000 muncitori³.

Județul Dimbovița datorită importanțelor bogății de petrol și cărbune din subsol, datorită unei apreciable industrii forestiere, a cunoscut în acești ani, toate fenomenele economice și sociale existente în țara noastră.

În primii ani postbelici nu existau decît cîteva întreprinderi și schele petroliere. Începînd încă cu anul 1923, se observă un evident progres economic. Numai în industria petrolului, spre sfîrșitul anului 1923 erau în funcție peste 100 sonde petroliere, aparținînd cîtorva mari societăți : „Astra Română”, „Steaua Română”, „Creditul minier”, „Internăționala”, „I.R.D.P.”, ș a.⁴ Anul 1924 înregistra pe lîngă cca. 20 întreprinderi cu peste 50 de lucrători, apariția altor cinci cu un număr total de 727 lucrători⁵.

O statistică din anul 1927 indica pentru acest județ existența a 26 întreprinderi cu un număr de 8540 muncitori⁶. În bazinul carbonifer Șotînga-Doicești se realiza un apreciabil salt al producției.

² Gh. Surpat, *Pauperizarea clasei muncitoare*, București, 1962, p. 158 ; 168 ; 199 ; 201.

³ *Situația economică a clasei muncitoare din România*, București, 1966, p. 219.

⁴ Fil. Arh. Stat. jud. Dimbovița, fondul Inspectoratul Muncii Tîrgoviște, dos. 2 1923, f. 217.

⁵ Idem, dos. 8/1924, f. 56—57.

⁶ Idem, dos. 7/1927, f. 11.

De la cele 2—3 mine cîte funcționau în 1921—1922, se ajunge în anul 1928 la exploatarea cărbunelui în zece mine, cu o producție anuală de 154.992 tone. Pentru o mai bună edificare a acestei creșteri prezentăm un tablou cu producția lunară din anul 1928⁷.

Nr. crt.	Denumirea minei	Producția lunară în tone
1	Aninoasa	1000
2	Valea-Popii	330
3	Valea-Bradului	500
4	Mărgineanca	5000
5	Macla	300
6	George & Bendic	3110
7	Valea Neului	905
8	Fotinoaița	818
9	Sfoara-Mică	619
10	Roșca	334
TOTAL		12916

În industria forestieră numai societatea „Moroieni” întrebuintă anual cca. 2000 lucrători. Din monografiile întocmite de către Inspectoratul Muncii Tîrgoviște, pentru principalele întreprinderi industriale din acest județ, se mai poate semnală existența, în anul 1928, a țesătoriei mecanice „Stan Rizescu” din comuna Brănești (cu 2-300 lucrători), a Fabricii de ciment „Dîmbovița” din comuna Fieni (4-500 lucrători)⁸ și rafinării de petrol („Ion Grigorescu”, „Petrol-Mina”, „Carmen-Petrol” ș.a.).

Din cele arătate se poate concluziona că, odată cu dezvoltarea economică a acestui județ, cu tendința de concentrare a producției și numărul muncitorilor industriali este în creștere. La 10 septembrie 1924, cu ocazia unui control făcut de către Inspectoratul Muncii Tîrgoviște, la societatea petrolieră „Lemoine” din Gura-Ocniței, se constată: la înființarea ei din anul 1923, avea numai 12 lucrători ca, la data controlului, deci după un an, să lucreze cu 178 muncitori. Întreprinderea petrolieră a „Băncii Minelor” schela Gura Ocniței avea de asemenea în 1923 numai 3 lucrători, ca în 1924, să aibe 146⁹. În anul 1925 la minele de cărbuni sînt înregistrați 1838 mineri, iar în 1928 se ajunge la 2263. Marile societăți petroliere „Astra Română”, „Steaua Română” și „Sirius” lucrau în anii 1927—1928 cu cîte 6—700 lucrători, ultima trecînd chiar de

⁷ Idem, dos. 10/1933, f. 30.

⁸ Idem, dos. 13 1928, f. 102—103.

⁹ Ibidem, f. 87.

1100 muncitori ¹⁰. Cert este că, în județul Dimbovița, în anii de stabilizare relativă a capitalismului, numărul muncitorilor în principatele ramuri industriale amintite se dublează. În afară de aceștia nu trebuie neglijăți lucrătorii și meseriașii, care lucrau pe cont propriu sau în mici ateliere. Din listele întocmite în anul 1927, se constată existența unui număr de 2162 lucrători și mici meseriași în județul Dimbovița.

Dezvoltarea economică și progresul realizat nu a dus însă și la o îmbunătățire a situației materiale a maselor, a muncitorilor în special. Cu toate că s-a înregistrat o oarecare creștere a salariului mediu lunar, acesta a rămas mult în urmă față de ritmul de creștere al prețurilor la principalele produse necesare traiului. Anchetele și statisticile făcute de Inspectoratul Muncii Tirgoviște, reliefează în modul cel mai pregnant această situație. În genere, câștigul mediu lunar al unui muncitor nu putea acoperi decît cca. 50% din nevoile întreținerii unei familii tip.

Documentele cercetate ne-au permis a întocmi un tablou comparativ care ilustrează cele arătate mai înainte ¹¹.

Anul	Cîștigul lunar		Costul întreținerii unei familii tip
	minim	maxim	
1922	1000	2300	2490
1923	1200	2800	4161
1924	1400	2800	5878
1925	1800	3000	6942
1926	1600	2900	7316
1927	1500	3000	7354
1928	1800	4000	peste 7000

Se poate observa din acest tablou că față de anul 1922, în 1923—1924, costul vieții crește cu mult și peste cîștigul maxim pe care-l realiza un muncitor. Diferențele dintre cîștigurile realizate și prețurile alimentelor sînt sesizabile chiar din cursul anului 1922.

Într-un referat către Ministerul Muncii, inspectorul muncii își exprima îngrijorarea, față de creșterea simțitoare a prețurilor care, spunea el, vor duce în ultimă instanță, la izbucnirea de conflicte de muncă, dacă nu se vor lua măsuri corespunzătoare.

La minele de cărbuni, lipsite total de orice norme igienice, condițiile de muncă ale muncitorilor erau deosebit de grele. Aceași situa-

¹⁰ Idem. dos. 11/1925, f. 73; dos. 10/1933, f. 28; dos. 11/1927, f. 76.

¹¹ Idem, dos. 5/1922, f. 45 și 51; dos. 3/1923, f. 150 și 152; dos. 9 bis/1924, f. 347 și 351; dos. 5/1925, f. 153—168; dos. 2/1926, f. 37—41; dos. 11/1927, f. 9—10; dos. 13/1928, f. 1—10.

ție necorespunzătoare din punct de vedere igienic este constatată în 1924 la țesătoria „Stan Rizescu“ din Brănești. Inspectorul Muncii cerea luarea de măsuri urgente deoarece „țesătoriile dau cel mai mare procent de tuberculoși“.

O stare de lucruri similară este semnalată în anul 1925 și următorii în micile ateliere, unde lucrătorii și ucenicii lucrează, se hrănesc și dorm în aceleași încăperi umede, neaerisite, uneori fără nici un fel de așternut. Încercările de remediere a situației lor eșuează, patronii refuzând chiar și cele mai mici investiții sociale, urmărind numai „un profit cât mai mare“.

Raportul Inspectoratului Muncii Tirgoviște pe anul 1927 privind problema igienei și a condițiilor de viață ale muncitorilor și familiilor lor, consemna totală lipsă a celor mai elementare condiții sanitare. Referindu-se la mineri, se arăta că galeriile sînt pline de igrasie, neaerisite, ceea ce determină existența unui mare număr de bolnavi de T.B.C. și reumatism. Rarori acești mineri depășeau vîrsta de 55 de ani. La cei cca. 4000 mineri din județ nu exista decît un singur medic¹². Obișnuit, ziua de lucru varia între 10—14 ore. Repausul duminical nu era respectat.

Referindu-se la această problemă Inspectoratul Muncii Tirgoviște arăta Ministerului Muncii că nerespectarea repausului duminical și sistemul orelor suplimentare pe care muncitorii sînt obligați a le executa, în vederea realizării unui cîștig corespunzător nevoilor vieții „extenuază mai mult pe lucrători decît munca continuă și obligatorie de 10—12 ore „... în acest timp supravegherea patronului fiind ...mult mai mare, nelăsîndu-i liberi nici-un minut“¹³.

Un control la societatea „Astra Română“ Schela Ochiuri, constata o durată a zilei de muncă de 12 ore.

În micile ateliere lucrul dura între 9—12 ore după cum se consemna într-un alt raport de activitate al inspectoratului muncii pe anul 1927.

Încercările de a curma acest rău au rămas fără rezultate, se arată în continuare în raportul amintit, deoarece personalul Inspectoratului, numeric, era „insuficient pentru a împiedica pe micii patroni de la acest abuz“¹⁴. Firește nu aceasta este explicația nerespectării repausului duminical, ci sprijinul dat marilor și micilor patroni de către însăși autoritățile burghezo-moșierești. La 26 iulie 1927, se raporta Ministerului Muncii nerespectarea legii repausului duminical, care se face cu acordul tacit al „conducătorilor politici din fruntea județelor și orașelor“¹⁵.

¹² Idem, dos. 5/1922, f. 56; dos. 7/1923, f. 8; dos. 10/1924, f. 12; dos. 8/1926, f. 113—116; dos. 3/1927, f. 63; dos. 13/1928, f. 62—63.

¹³ Idem, dos. 8/1926, f. 46—47; dos. 11/1927, f. 19.

¹⁴ Idem, dos. 1/1928, f. 6v.—7.

¹⁵ Idem, dos. 14/1927, f. 46; dos. 21/1927, f. 158.

Abuzurile și relele tratamente la care erau supuși muncitorii constituia o altă formă de exploatare a lor. Bătăile, insultele, concedierile fără achitarea drepturilor de salariu sînt lucruri obișnuite în acești ani. Reclamațiile muncitorilor sînt foarte frecvente. La 27 octombrie 1927 Inspectoratul Muncii este silit să intervină și să ceară polițaiului să ia măsuri împotriva subcomisarului Badea, care bătuse pînă la sînge pe lucrătorul Vasile Niculae. Pentru subcomisar, se arăta în continuare „bătăia a devenit o necesitate pentru a-și putea îndeplini serviciul“. În anul 1927, numărul reclamațiilor adresate de lucrători Inspectoratului Muncii pentru înșelăciuni, bătăi, rele tratamente, neplata salariilor etc., este atît de mare încît constituie două volume cu aproape 1000 de file¹⁶. În ce privește securitatea muncii situația este deplorabilă.

În luna octombrie 1923, la mina Mărgineanca din comuna Sotînga, la exploatarea cărbunelui la suprafață neexistînd nici o măsură de prevenire a accidentelor, un mal se dărîmă peste trei minore omorînd una și rănind grav pe celelalte două. După o lună, la aceeași mină își găsește moartea lucrătorul Dumitru Trandafir din comuna Jugureni, ca urmare a prăbușirii unei galerii neîntărite.

În aprilie 1927, făcîndu-se un control la societatea petrolieră „Sirius“ schela Gura-Ocniței, s-a constatat amplasarea unei sonde la numai 70 metri de atelierele mecanice, punîndu-se astfel în pericol viața a peste 300 de muncitori¹⁷. Pentru completarea tabloului situației, a condițiilor de muncă și de viață ale muncitorilor din acest județ, mai menționăm aplicarea sistemului amenzilor pentru diferite „abateri“. Cu toată evidentă dezvoltare economică a țării, capitalismul nu s-a putut debarasa de bolile sale cronice : criza și șomajul. Semnele crizei se fac simțite încă din anul 1925, an în care se depășea nivelul producției antebelice. La 12 august 1924 Ministerul Muncii — printr-o circulară — înfățișează inspectoratelor muncii, situația grea prin care a început să treacă unele ramuri ale industriei și care „ar putea să creeze o criză de șomaj, la evitarea căreia trebuie să ne gîndim serios“. Anii 1925—1926 înregistrează tot mai multe reclamații ale muncitorilor concediați. Cinci lucrători de la Schela petroliferă Ochiuri a societății „Creditul minier“ reclamau, la 22 iulie 1926, că prin concedierea lor „au ajuns muritori de foame“.

Între 15—20 august același an, Inspectoratul Muncii Tirgoviște intervenea pe lîngă Inspectoratul regional C.F.R. Pitești pentru procurarea de vagoane societății forestiere „Moroieni“, ca să nu se provoace concedierea a cca. 300 de lucrători. Tot din cauza lipsei de vagoane, minele de cărbuni din bazinul Sotînga-Doicești sînt silit să-și reducă producția, ajungînd în situația de a se lucra doar 2—3 zile pe săptămîină. Din această cauză din cei 2400 mineri era folosiți numai 1540. În

¹⁶ Idem, dos. 5—6/1927 : dos. 1/1923, f. 97 și 113.

¹⁷ Idem, dos. 11/1927, f. 76—77 ; dos. 8/1924, f. 59 ; dos. 13/1926, f. 176 ; dos. 11/1926, f. 60 ; dos. 8/1926, f. 72—74 și 128 ; dos. 5/1927, f. 193.

iarna anului 1926 au fost concediați de către societatea „Moroieni“ 600 muncitori. Anul 1927 aduce în continuare o adîncire a crizei ce avea să se dezlănțuie cu violență în anii următori. Pentru a se pune stavilă șomajului se încearcă măsura suprimării orelor suplimentare. Această metodă era folosită în 1927 de către societatea petrolieră „Sirius“ schela Gura-Ocniței, pentru a nu concedia „prea mulți lucrători“. În primul semestru al anului 1927 se semnala „lipsă de lucru“ în special la întreprinderile petroliere și la minele de cărbuni, care au fost nevoite din cauza crizei industriale să reducă producția¹⁸. În plină iarnă, din cauza șomajului, grupuri de muncitori flămînzi și goi cutreierau întreprinderile și străzile orașului Tîrgoviște, în căutare de lucru, în speranța că vor reuși să-și agonisească hrana zilnică.

Negreșit că starea de lucruri existentă în județul Dimbovița nu putea rămîne fără urmări. Nemulțumirile se vor face tot mai des auzite. În ciuda terorii existente, comuniștii vor fi în fruntea tuturor acțiunilor de protest ale muncitorimii dimbovițene, ale celorlalte categorii sociale asuprite. Lupta împotriva venalității, abuzurilor și samavolniciei va îmbrăca diferite forme, începînd de la simplele reclamații, pînă la conflicte colective de muncă, memorii, boicoturi etc.; vor fi folosite toate mijloacele pentru demascarea abuzurilor exploatatorilor, de protest împotriva cruzimii cu care erau tratate masele populare. Un prim pas al organizării acestei lupte l-a constituit unirea muncitorilor în sindicate. Muncitorimea și-a exercitat dreptul de a încheia sau denunța contracte colective de muncă, de a declara conflicte colective de muncă¹⁹. Teama de aceste sindicate este exprimată de Inspectoratul Muncii la 23 mai 1923, care cerea Ministerului Muncii să treacă la verificarea activității „Uniunii generale“, în rucit în diferite ocazii, aceasta „agită și alarmează pe muncitori“²⁰.

Confirmarea temerii lor este dovedită de trimiterea către Inspectoratul Muncii Tîrgoviște a unei copii de pe rezoluția adoptată la Congresul al IV-lea al P.C.R. cu privire la organizarea activității sindicatelor unitare. În această rezoluție se punea accentul pe formarea de comitete pe întreprinderi și organizarea muncitorilor agricoli. Se combăteau în același timp asociațiile muncitorești patronate de stat care sînt „focare de ideologie fascistă“²¹.

Măsuri preventive sînt luate de autorități chiar și pentru alte categorii sociale, care în această perioadă își manifestau nemulțumirile. La 22 septembrie 1922, Legiunea de jandarmi Dimbovița arăta într-o notă informativă existența unei mari fierberii în rîndurile funcționarilor, din cauza stării lor materiale necorespunzătoare: „în rîndurile func-

¹⁸ Idem, dos. 13/1927, f. 64 v.

¹⁹ Idem, dos. 15/1927, f. 24.

²⁰ Idem, dos. 3/1923, f. 10.

²¹ Idem, dos. 14/1928, f. 34—39.

ționarilor nemulțumirea este așa de mare încît cu timpul se va forma un curent de anarhie“²².

Teama de unele eventuale acte de sabotaj a determinat garnizoana orașului Tîrgoviște să prevină Prefectura că sînt necesare gărzi militare la schelele de petrol și la bazinul de apă de la Sotinga²³.

În februarie 1923, a avut loc la Tîrgoviște o întrunire a Ligii chirișilor. Au participat peste 100 de persoane, protestîndu-se împotriva măririi chiriilor de către proprietarii speculanți. Cu această ocazie s-a trimis o telegramă Ministerului de Interne prin care se cerea: „să plece urechile la plîngerile și lacrimile chirișilor, pînă ce nu va suna încă ora 12, cînd atuncea va fi doamne ferește“²⁴.

Activitatea comuniștilor începe să fie din ce în ce mai puternică, în ciuda drasticilor măsuri luate de autorități de a preveni și stăvili acțiunile lor.

La 9 martie 1925 Ministerul de Interne cerea Prefecturii județului Dîmbovița să ia cele mai severe măsuri de combatere a propagandei comuniștilor intrucît, „Comitetul Central al Partidului Comunist din România ar fi trimis agenți de propagandă la sate și orașe, pentru a instiga populațiunea în scop de a provoca o mișcare cu caracter revoluționar cu ocazia votărei constituției“²⁵. Într-un alt document din august 1924 se constată luarea de măsuri în regiunea petroliferă și carboniferă pentru sugrumarea activității grupelor de comuniști, care caută „prin orice mijloace să introducă activitatea partidului în mijlocul poporului“²⁶. Poliția și brigada de siguranță urmăresc cu asiduitate și confiscă ziarele „Socialismul“, „Lupta comunistă“, „Munca“, „Tineretul socialist“ ș.a.²⁷. La 30 aprilie 1924, Prefectura județului Dîmbovița comunica Poliției Găiești și administratorului plășii Pucioasa că, deși s-a îngăduit sărbătorirea zilei de 1 Mai pentru muncitorii din sindicatele patronate de stat, totuși „nu se va admite în nici-un caz manifestații de stradă“²⁸. Timp de trei zile (de la 1 la 3 mai 1924) Poliția orașului Tîrgoviște este în stare de alarmă, fiind informată că în județul Dîmbovița s-ar afla ascunși fruntașii comuniști Marcel Pauker, David (Finkelstein) — Fabian, N. Popescu-Doreanu și Elek Köblös. S-a încercat de asemenea arestarea comuniștilor Eugeniu Popp și Karl Albert în gara Tîrgoviște și Titu, încercare nereușită. Sînt strict supravegheați Moritz Grumberg și Ion Rădulescu din Tîrgoviște, cunoscuți încă din anul 1918 „pentru credințele lor comuniste“. În zilele de 1—2 mai 1924 s-au făcut cercetări, percheziții și investigații în orașul Tîrgoviște pentru arestarea comuniștilor. Cercetările au continuat apoi în comunele Sotinga, Ochiuri

²² Idem, fondul Legiunea de Jandarmi Dîmbovița, dos. 12/1922, f. 30.

²³ Idem, fondul Prefectura Jud. Dîmbovița, dos. 44/1923, f. 189.

²⁴ Idem, dos. 43/1923, f. 3.

²⁵ Idem, dos. 44/1923, f. 41—42.

²⁶ Idem, dos. 58/1924, f. 141.

²⁷ Idem, f. 26.

²⁸ Idem, f. 40.

și Răzvad, fiind anchetați comuniștii Ion Botez și Bărbulescu Ion, son-
dori la societatea „Astra Română” și Berbecanu Gheorghe de la socie-
tatea „Carbon”. Aceștia erau socotiți „cei mai încarnați comuniști din
această regiune”. În raportul întocmit cu ocazia acestor cercetări se mai
specifica : „sînt informațiuni că în comuna Valea-Lungă din acest ju-
deț există o organizație comunistă, de asemenea la Virfuri sînt cîțiva
comuniști²⁹. Intensificarea propagandei comuniste în anii 1925—1926
este dovedită de răspîndirea manifestelor printre muncitori.

Și Uniunea Tineretului Comunist a participat la difuzarea lor, pro-
testîndu-se contra arestărilor făcute la Galați. Se cerea de către auto-
rități mărirea pazei în regiunea petroliferă, iar șeful de post din So-
tinga să stabilească „o pază neîntreruptă” pentru oprirea răspîndirii de
manifeste și pentru a se preveni încercarea comuniștilor de a „provoca
o revoluție în România”. La 8 ianuarie și 26 mai 1926, Poliția orașului
Tîrgoviște confiscă un număr de 183 exemplare din ziarul „Lupta” răs-
pîndită prin vînzătorii de ziare și chioșcuri³⁰. Șeful secției Pucioasa
raporta Legiunii de jandarmi că muncitorii de la sondele din Moreni
erau agitați și „sînt cu idei subversive”³¹.

La rîndul ei garnizoana din Tîrgoviște organiza patrule ce circulau
ziua și noaptea, cu scopul de a preveni „orice dezordini în acest oraș”³².

O formă de luptă (frecvent utilizată de muncitorimea dîmbovițeană)
a constituit-o izbucnirea conflictelor colective de muncă. Acestea au fost
cauzate în majoritatea lor, de neachitarea la timp a salariilor. În unele
cazuri, conflictele s-au ivit și din refuzul meseriașilor de a se constitui
în bresle, cum au procedat grădinarii și măcelarii din Tîrgoviște. Aceștia
arătau Inspectoratului Muncii că, în cazul cînd vor fi siliți să se consti-
tue în bresle, vor „scumpi imediat produsele lor”³³. În iulie 1922 la fa-
brica de ciment „Dîmbovița” din comuna Fieni, a izbucnit un conflict
de muncă colectiv pentru mărirea salariilor³⁴.

Numeroase au fost conflictele de muncă în sectorul forestier ; între
anii 1924—1928, peste 1000 de muncitori au participat la 15 conflicte
colective de muncă. Din acestea 8 s-au semnalat numai la societatea
forestieră „Moroeni”, iar restul în comunele Pietroșița, la societatea
„Ardealul” și „Cucuteanca”, în Pucheni la societatea „Ialomița” și „Indus-
tria fagului”, unul la Runcu și unul la Sotînga la Cooperativa „Mihai-
Bravul”³⁵. Deosebit a fost conflictul de muncă de la societatea „Moro-
ieni” din 22 decembrie 1926, cînd din cauza neachitării salariilor, mun-

²⁹ Idem, f. 110—112 ; dos. 25/1925, f. 17 și 91.

³⁰ Idem, dos. 23/1925, f. 28 ; dos. 32/1926, f. 13 și 15.

³¹ Idem, fondul Legiunea de Jandarmi Dîmbovița, dos. 32/1926, f. 238.

³² Idem, fondul Prefectura Jud. Dîmbovița, dos. 23/1925, f. 19.

³³ Idem, fondul Inspectoratul Muncii Tîrgoviște, dos. 4/1922, f. 171.

³⁴ Idem, f. 64.

³⁵ Idem, dos. 10/1924, f. 260 ; dos. 2/1925, f. 281 și 287 ; dos. 10/1926, f. 1 și
4—6 ; dos. 2/1926, f. 114 ; dos. 14/1926, f. 258 v. ; dos. 8/1926, f. 117 ; dos. 15/1926,
f. 14, 126, 143 și 152.

citorii „amenință cu devastarea fabricii dacă sînt lăsați neplătiți acum în ajunul sărbătorilor“³⁶.

Nu lipsite de importanță sînt și conflictele de muncă individuale dintre muncitori și patroni, pe care Inspectorul Muncii trebuia să le rezolve în număr tot mai mare, pe măsură ce ne apropiem de anul 1929. Cauzele acestora au fost neplata salariilor, înșelăciune, nerespectarea angajamentelor ș.a. În multe cazuri nerezolvarea favorabilă a doleanțelor muncitorilor a dus la acțiuni de sabotaj, cum a fost cazul incendierii morii „Frații Georgescu“ din comuna Buciumeni, care a ars complet, provocîndu-se o pagubă de 1 600 000 lei³⁷. La 10 iulie 1927 la societatea petrolieră „Astra Română“ schela Ochiuri, erau distruse, din cauza „neglijenței“ muncitorilor, trei cazane de aburi în valoare de cca. două milioane³⁸.

Criza economică a capitalismului din anii 1929—1933 a cuprins și țara noastră, ea manifestîndu-se în toate sectoarele economice, iar pe plan social cu urmări din cele mai cumplite pentru viața muncitorilor, țăranilor, micilor funcționari și intelectualilor.

Județul Dîmbovița socotit printre primele județe în ce privește producția de țitei a simțit din plin efectele crizei. Deși în mod paradoxal producția de țitei crește, în nici un caz acest lucru nu s-a reflectat într-o situație mai fericită a vieții muncitorilor, ci dimpotrivă, exploatarea s-a adîncit. Explicația acestui fenomen rezidă și din monopolizarea petrolului românesc de către capitalurile străine³⁹. Acestea pentru protejarea resurselor din metropole au extras din plin petrol din România, fiind mult mai ieftin și mai ales extind mari forțe de muncă. Spre exemplu, în anul 1929 un litru de benzină românească se exporta cu prețul de 5.92 lei, ca în decembrie 1933 să ajungă la 1.57 lei litrul. Dealtfel această scădere vertiginoasă a prețurilor s-a manifestat în țara noastră mai ales la produsele agricole, care aveau ponderea principală asupra venitului național. În acest sens semnalăm și decalajul dintre prețurile produselor agricole și cele ale produselor industriale. Statisticile vremii arătau că, în 1933, prețurile la produsele agricole însumau numai 44.90% față de cele din 1929, pe cînd cele industriale însumau 81.10% față de același an. Loviturile crizei se fac mai simțite în agricultură și din cauza unei slabe înzestrări tehnice și a unei producții extrem de reduse față de alte țări. În perioada anilor 1931—1935 în România producția medie de grîu nu a depășit 820 kg la hectar și 1090 kg la porumb, în timp ce în Franța se producea 2170 kg grîu la hectar, iar în Germania 1830 kg porumb⁴⁰.

³⁶ Idem, dos. 8/1926, f. 129.

³⁷ Idem, fondul Prefectura jud. Dîmbovița, dos. 23/1924, f. 54.

³⁸ Idem, fondul Inspectoratul Muncii Tîrgoviște, dos. 3/1927, f. 54.

³⁹ N. Ceaușescu, *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, Ed. politică, București, vol. I, p. 362.

⁴⁰ Academia R.P.R., *Contribuție la istoria capitalului străin în România*, București, 1960, p. 240, 250 și 255.

Referindu-ne cu cîteva exemple numai la județul Dîmbovița, se constată în mod pregnant toate efectele crizei. La cele cinci mine de cărbuni producția scade vertiginos. Un tabel statistic din 1930 pe două luni ne arată cu claritate acest lucru ⁴¹.

Producția de cărbune pe lunile martie și aprilie 1930.

Nr. crt.	Mina	martie	aprilie	total
1	Georgescu Bendic	2 180 t	1 770 t	3 950 t
2	Valea Neului	840 t	680 t	1 520 t
3	Sfoara Mică	580 t	460 t	1 030 t
4	Fotinoaică	710 t	580 t	1 290 t
5	Roșca	340 t	280 t	620 t

Scăderea producției în industrie era de fapt dirijată de marile trusturi capitaliste străine, care au intervenit direct în România. În urma unui acord între trusturile mondiale „Royal-Deuth“ și Standard-Oil“ cu întreprinderile petroliere din România, s-a stabilit reducerea producției cu 30%. Aceasta explică de ce în județul Dîmbovița din cele 18 schele petrolifere cîte existau în 1929 erau în activitate numai 15 în anul 1932. În ce privește scăderea producției, cantitativ, aceasta nu s-a realizat în România. În ciuda chiar și a concedierilor făcute în rîndurile muncitorilor, producția de țiței a crescut. Din această cauză exploatarea muncitorilor petroliști a atins cel mai înalt grad. Marile societăți au mărit ziua de lucru pentru lucrătorii rămași în lucru, au micșorat permanent salariile pe care nici nu le achitau la timp. Inspectoratul muncii Tirgoviște raporta Ministerului Muncii în martie 1933, că din cauza crizei, societățile mari din județul Dîmbovița au rămas în urmă cu plata salariilor muncitorilor pe cîte 2—4 luni, iar în ce privește societățile cu capitaluri mici acestea „au dispărut și cîteva sînt pe cale de încetare a plăților“ ⁴². Documentele vremii descriu viața deosebit de grea a celor peste 12 000 de muncitori, din care 8 000 lucrau în petrol. Socialistul Grigore Constantinescu într-un memoriu adresat inspectorului muncii Tirgoviște arăta durata zilei de muncă de 12 ore, iar „Societățile petroliere în ciuda celor mai elementare datorii se folosesc de tot felul de mijloace pentru a-și asigura profituri mari, lăsînd pradă mizeriei chiar muncitorii calificați“. În februarie 1931 Secția Societății Generale a funcționarilor comerciali din orașul Tirgoviște reclama inspectorului muncii

⁴¹ Fil. Arh. Stat. Jud. Dîmbovița, fondul Inspectoratul Muncii Tirgoviște, dos. 16/1930.

⁴² Idem, dos. 3/1932, f. 17 ; dos. 6/1930, f. 79 ; dos. 7/1932, f. 1.

nerespectarea de către patroni a repausului duminical și cerea respectarea legii ca „clasa muncitoare să nu fie nedreptățită“⁴³.

La 30 iulie 1931 muncitorii de la societatea „I.R.D.P.“ Ochiuri reclamau neachitarea salariilor pe trei luni în urmă „unii au trebuit să-și vîndă vitele ca să-și scape lucrurile de sub sechestru, că le mor copii de foame etc.“⁴⁴. Inspectoratul Muncii Tîrgoviște atrăgea atenția Societății „Româno-Africană“ schela Gura-Ocniței, în martie 1932, că muncitorii reclamă ținerea lor la muncă cite 12 ore pe zi⁴⁵.

Semnificativ este raportul inspectorului muncii din noiembrie 1932, care descrie viața grea a muncitorimii din acest județ. Muncitorii din cauza crizei sînt siliți să accepte din partea patronilor orice condiții de muncă oricît de grele ar fi ele. Unii lucrează chiar și 16 ore pe zi pentru un salariu de mizerie⁴⁶.

Reclamațiile muncitorilor pentru neplata salariilor sînt în număr din ce în ce mai mare. Uneori patronii sînt siliți să recunoască situația peste măsură de grea a lucrătorilor. Patronii minelor de cărbuni din Sotînga recunoșteau la 17 martie 1932 că „absolut toți lucrătorii în număr de 800“ sînt neachitați neavînd bani. O petiție a muncitorilor de la minele „Valea-Bradului“ și „Societatea Carbon“ arăta, la 4 iunie 1932, neplata salariilor pe mai multe luni. Atrăgeau atenția că dacă nu li se va da de lucru vor fi puși în situația „să devenim din oameni pașnici și cu dragoste de cinste și cumințenie, tîlhari de drumul mare pentru un codru de mămăligă, singurul drum ce ne-a mai rămas“.

Cea mai mare plagă a capitalismului, șomajul s-a manifestat din plin în acest județ, mai ales în anii 1930—1932. În raportul trimis Ministrului Muncii, la 6 mai 1930, se arăta de către Inspectoratul Muncii Tîrgoviște, că din cei peste 3000 muncitori din bazinul carbonifer Sotînga-Doicești, n-au mai rămas la lucru decît 600 și din aceștia vor mai fi concediați jumătate.

La societatea petrolieră „Astra-Română“ schela Ochiuri, în septembrie 1930, sînt concediați 113 lucrători. Nu lipsesc nici situațiile statistice cu referire la șomajul din acest județ. Una din acestea arată că, la sfîrșitul lunii iunie 1931, din cei 6000 mineri ciți erau în anii 1920—1927, nu mai sînt în lucru decît 1000, restul de 5000 fiind șomeri. În petrol, din cei cca. 10—12000 muncitori nu mai lucrează decît 3000, restul de cca. 9000 fiind de asemenea șomeri. Într-un alt document din 18 februarie 1932 se consemna încetarea activității rafinării „Carmen Petrol“ din comuna Ochiuri încă din anul 1930, din cauza crizei; la societatea „Astra-Română“ din cei 1500 lucrători ciți avea în 1926, rămă-

⁴³ Idem, dos. 7/1932, f. 6.

⁴⁴ Idem, dos. 30/1931, f. 227.

⁴⁵ Idem, dos. 29/1932, f. 2.

⁴⁶ Idem, dos. 5/1931, f. 58—59; dos. 12/1931, f. 1; dos. 14/1932, f. 14—15; dos. 16/1930, f. 61; dos. 35/1930, f. 690—691; dos. 11/1932, f. 70; dos. 5/1931, f. 14.

seseră în 1930 numai 858, iar în 1932 lucrau numai 229. Aceași situație se arată și pentru societatea „Steaua-Română“ care avea în 1926 tot 1500 lucrători, iar în 1932 au rămas numai 282.

În aprilie 1932 se comunica Ministerului Muncii concedierea tuturor minerilor de la cele 5 mine din bazinul Sotînga-Doicești, în număr de 646 (cîți mai rămăseseră), încetîndu-se complet activitatea⁴⁷.

Evident față de situația disperată a muncitorilor din acest județ și mai ales de teama unei revolte generale, autoritățile burghezo-moșierimii au încercat diferite soluții de a ieși din acest impas. Ne reține atenția părerea inspectorului muncii Tîrgoviște. Acesta recomanda pentru combaterea și lichidarea șomajului din România — respectarea duratei zilei de muncă de 8 ore. Din păcate, conchidea el, în România acest lucru nu se respectă, lucrîndu-se în general între 10—16 ore pe zi⁴⁸.

În vederea ajutorării șomerilor se aducea la cunoștință, la 1 decembrie 1930, populației din județul Dimbovița că la Tîrgoviște funcționează un comitet central de ajutorare a șomerilor din comunele Gura-Ocniței, Ochiuri, Răzvad, Gorgota și Glodeni, unde s-au înființat birouri de triaj pentru muncitorii petroliști, iar la Șotînga, Adinca, Săcueni, Doicești, Lăculețe, Aninoasa și Tătărani pentru mineri. Ajutoarele se dau în natură, grîu și porumb, avînd dreptul la ele numai muncitorii din județul Dimbovița⁴⁹. Puținele fonduri date de către Ministerul Muncii pentru ajutorarea șomerilor, colectele de bani făcute, nu au rezolvat nici pe departe situația disperată a muncitorilor din această parte a țării.

În ciuda acestor grele condiții de viață ale muncitorimii dimbovitene s-au găsit totuși acele resurse revoluționare și sub conducerea P.C.R. s-au declanșat ample acțiuni de demascare a burghezo-moșierimii, a alianței acesteia cu capitalul străin, a încercărilor de a ieși din criză prin adîncirea exploatării maselor. În acești ani grei s-a intensificat lupta pentru libertăți democratice, lupta de clasă s-a ascuțit. Acum clasa muncitoare din România va da cele mai răsunătoare bătălii de clasă, culminînd cu luptele petroliștilor și ceferiștilor din februarie 1933. Acestea au fost precedate de numeroase acțiuni ale clasei muncitoare din întreaga țară. În acest context și muncitorimea din județul Dimbovița și-a adus o importantă contribuție. Sub conducerea comuniștilor s-a acționat sub toate formele, începînd cu simple reclamații, memorii, conflicte colective de muncă, demonstrații și pînă la greve. Puternicele grupuri comuniste și socialiste din Tîrgoviște, Gura-Ocniței, Sotînga, Ochiuri, Moreni ș.a. au fost întotdeauna în primele rînduri. Munca de partid în mijlocul muncitorilor s-a desfășurat mai ales prin sindicatele muncitorilor din Moreni, Gura-Ocniței și Ochiuri-Răzvad, ultimele două

⁴⁷ Idem, dos. 10/1932, f. 40 și 128.

⁴⁸ Idem, dos. 5/1921, f. 58—59.

⁴⁹ Idem, dos. 6/1930, f. 173.

recunoscute și de către autorități la 26 noiembrie 1930⁵⁰. Prin aceste sindicate au fost dirijate către Inspectoratul Muncii Tirgoviște și Prefectură reclamațiile și memoriile revendicative ale muncitorilor, cerându-se cu hotărâre încetarea concedierilor, achitarea salariilor la timp, condiții și tratamente omenoase etc.

Starea de spirit agitată a ținut autoritățile într-o permanentă stare de alarmă. Inspectoratul Muncii raporta la 28 ianuarie 1930 starea de agitație a lucrătorilor de la societatea „Entrojal“ din Moroeni din cauza „nedreptăților și persecuțiilor la care se pretează“ conducerea acestei societăți⁵¹. Un grup de șomeri cer de lucru la societatea „Prahova“ în septembrie același an și fiind refuzați, bat pe un maistru sondor⁵².

În luna octombrie 1930 o delegație a petroliștilor reclama societățile petroliere că le impune ziua de lucru de 12 ore, cerind a se face imediat o anchetă. Inspectoratul Muncii constată adevărul celor reclamate prin inspecțiile pe care le face la societățile „Unirea“, „Prahova“, „Româno-Belgiană“. „Foraj-Lemoine“ și „I.R.D.P.“⁵³.

Mai mulți lucrători de la societatea „Foraj-Lemoine“ reclamau inspectorului muncii în ianuarie 1931, neplata salariilor; insistând să-și obțină drepturile administratorul „a binevoit să ne insulte“⁵⁴.

Pentru menținerea ordinii la societatea „Van Sickle“ unde exista deja un conflict colectiv de muncă, Inspectoratul Muncii Tirgoviște intervenea pe lângă Postul de Jandarmi Gura-Ocniței să ia măsurile de rigoră⁵⁵. Trecind pragul anului 1932 starea de spirit a muncitorilor devine mai alarmantă. La 5 aprilie 1932 un alt raport al Inspectoratului Muncii semnala puternice nemulțumiri a tuturor muncitorilor mineri și petroliști din județ care „sint la ultima etapă a răbdării și cumințeniei“. Dacă nu li se va da de lucru va fi deajuns ca un singur comunist să-i îndrume la acțiuni și toți cei 3000 de mineri din Sotinga, Doicești, Aninoasa și toți cei 5000 de petroliști din Gura-Ocniței și Ochiuri se vor ridica împotriva nedreptăților⁵⁶.

Peste două luni semnala din nou grupurile de muncitori „care merg pe la diferite autorități“ reclamându-și drepturile și „amenințind că-și vor face singuri dreptate, intrucit sint muritori de foame“⁵⁷.

Răspindirea de manifeste difuzate de către comuniști au mobilizat la luptă muncitorimea dimbovițeană, arătându-le cum să-și ceară și să-și obțină dreptatea. Cu toate măsurile luate de autorități răspindirea manifestelor n-a putut fi oprită; la 13 decembrie 1931 o notă informativă

⁵⁰ Idem, dos. 7/1933, f. 3; 13—14.

⁵¹ Idem, dos. 20/1930, f. 82.

⁵² Idem, dos. 28/1930, f. 110.

⁵³ Idem, dos. 6/1930, f. 94.

⁵⁴ Idem, dos. 30/1931, f. 25.

⁵⁵ Ibidem, f. 299 v.

⁵⁶ Idem, dos. 14/1932, f. 21.

⁵⁷ Idem, dos. 44/1932, f. 3, 4.

a Legiunii de jandarmi Prahova arată că în comuna Moroeni s-au răspîndit manifeste semnate de „Blocul Național” prin care se îndemneau muncitorii și funcționarii particulari la solidaritate „pentru lupta împotriva impozitului pe salarii”. O altă notă informativă arată că în noaptea de 8/9 decembrie 1933 „partidul comunist din comuna Moroeni, județul Prahova a răspîndit cca. 1000 manifeste și broșuri cu caracter incendiar, iar într-unul din manifeste propun ca în ziua de 18 decembrie a.c. să se declare o grevă generală demonstrativă de o singură zi și demonstrații de stradă”⁵⁸. Forma de luptă cea mai frecventă a muncitorimii în acest an a constituit-o conflictele colective de muncă. Fără excepție, toate marile societăți și întreprinderi au înregistrat cel puțin cîte un astfel de conflict. În această perioadă numărul muncitorilor participanți la asemenea conflicte este de domeniul miilor. Semnalăm numai cîteva din cele mai revelatoare. La 3 ianuarie 1929 izbucnește un conflict colectiv de muncă la minele de lignit „M. I. Bendic” la care participă aproape toți lucrătorii, pentru mărirea salariilor, ziua de muncă de 8 ore și alte revendicări. Conflictul n-a putut fi soluționat prin tratative ajungîndu-se la arbitraj. Un conflict asemănător izbucnește, în același an și la societatea „Sirius”, din comuna Gura-Ocniței la care au participat 249 lucrători. Interesant este documentul din 17 ianuarie 1930 care relatează permanentele conflicte dintre lucrători și conducerea societății „Entrojal” Dobrești pentru rele tratamente. Se arată că la această societate lucrează iarna cca. 1000 lucrători, iar vara ajung la 3-4000. Se cerea expulzarea unui inginer străin „pentru ura ce o poartă întotdeauna lucrătorilor români”. Tot la această societate precum și la societatea „Brown-Bovary”, ambele de electricitate, sînt semnalate din nou conflicte colective de muncă în luna februarie 1930. În luna decembrie 1932 izbucnesc trei conflicte colective de muncă pentru neplata salariilor la timp la societățile „I.R.D.P.” Gura-Ocniței, „Romano-Africana” și „Metal-Petrol” tot din Gura-Ocniței la care au participat 535 lucrători⁵⁹.

La începutul anului 1933 se intensifică tot mai mult activitatea comuniștilor mai ales la schelele petrolifere. Pentru aceste motive autoritățile județene, Prefectura, Poliția și Jandarmeria sînt mereu prezente la Gura-Ocniței, Ochiuri și alte localități pentru a menține ordinea. Sînt tot mai numeroase acțiunile de răspîndire a afișelor și manifestelor, care îndemneau pe muncitori la luptă organizată împotriva abuzurilor și nedreptăților.⁶⁰

Din acțiunile muncitorimii dîmbovițene nu au lipsit nici formele superioare de luptă, demonstrațiile și grevele, încadrîndu-se perfect în

⁵⁸ Idem, fondul Legiunea de Jandarmi Dîmbovița, dos. 16/1931, f. 89; dos. 20/1933, f. 305.

⁵⁹ Idem, fondul Inspectoratul Muncii Tîrgoviște, dos. 19/1929, f. 4—5; dos. 33/1929, f. 24; dos. 16/1930, f. 9—10; dos. 32/1930, f. 2.

⁶⁰ Idem, dos. 5/1933, f. 5.

lupta dusă de întreaga clasă muncitoare, de întreg poporul. Astfel, la 15 mai 1929, Ministerul Muncii informa Inspectoratul muncii Tîrgoviște că, în ultimul timp "muncitorii depășesc cadrul legal în declararea grevelor" și nu mai țin seama de legea pentru reglementarea conflictelor de muncă. Cerea ca în asemenea cazuri să se anunțe Parchetul.⁶¹ Era justificată această atenționare deoarece la 18 ianuarie 1929, lucrătorii de la minele "M. I. Bendic" și "Fotinoaică" din bazinul Sotînga-Doicești au intrat în grevă din cauza încercării patronilor de a le micșora salariile.

În aceeași lună și pentru aceleași motive intră în grevă și cei 563 lucrători de la minele "Sfoara-Mică" și "Valea Neului"; luînd exemplul acestora și cei 210 mineri din Gheboieni și Mărgineanca declară și ei grevă, la 30 mai 1929.⁶² Începîndu-se din partea patronilor sistemul neachitării salariilor muncitorilor, aceștia acționează imediat. În acest sens menționăm greva lucrătorilor de la mina de lignit „Valea-Bradului” din comuna Doicești. Greva a avut loc la 1 iulie 1929.

Paralel cu accentuarea crizei și a încercărilor burghezo-moșierimii de a scăpa de efectele ei, în dauna maselor, prin concedieri, micșorarea salariilor, neachitarea lor, aplicarea curbelor de sacrificiu etc. și acțiunile muncitorimii organizate și conduse de comuniști sînt mai ample, mai hotărîte. În acest sens menționăm marea demonstrație a forței revoluționare a muncitorimii dimbovițene din 1 mai 1930. Majoritatea minerilor din bazinul Sotînga-Doicești, la care fără îndoială s-au adăugat și cei din Tîrgoviște, organizează o manifestație de protest împotriva concedierilor în fața Prefecturii județului Dimbovița. Încercările prefectului de a potoli spiritele eșuiază și numai intervenția armatei și Jandarmeriei a reușit să pună capăt acestei puternice acțiuni.

Exemplul minerilor îl preia și muncitorii petroliști de la schelele societăților „Astra-Română” și „Creditul Minier” din Gura-Ocnitei-Ochiuri. Aceștia organizează, în septembrie 1930 o manifestație de protest împotriva concedierilor, lipindu-se chiar și afișe amenințătoare că se va da foc schelei”.⁶³

Asemenea acțiuni continuă și în anul următor, ca în 1932 ele să se manifeste din nou, cu și mai mare vigoare. Semnalăm greva din 16 martie 1932 care izbucnește din cauza neachitării salariilor, în bazinul carbonifer Sotînga. Pentru limitarea ei autoritățile concentrează aici jandarmii din comunele Brănești, Doicești, Lăcutete etc. de teamă că această grevă "ar putea lua proporții". Măsurile au fost zadarnice însă deoarece în aprilie se organizează o viguroasă demonstrație a muncitorilor din comunele Sotînga, Doicești, Vulcana-Pandele, Aninoasa, Mănești, Gheboieni, Izvoarele și Glodeni. Peste 3000 de muncitori pătrund

⁶¹ Idem, dos. 18/1929, f. 47.

⁶² *Momente din istoria mișcării revoluționare și democratice a tineretului dimbovițean*, Tîrgoviște, 1972, p. 47.

⁶³ Fil. Arh. Stat. jud. Dimbovița, fondul Inspectoratul Muncii Tîrgoviște, dos. 21/1932, f. 153.

pe străzile oraşului Tîrgovişte protestînd împotriva concedierilor şi prezentînd prefectului un memoriu cu revendicări.

Sfîrşitul anului 1932 este marcat de greva muncitorilor petrolişti de la societatea „Româno-Africană” şi acţiunile de protest împotriva concedierilor şi neachitării salariilor ale lucrătorilor de la societatea „I.R.D.P.”, „Petrol Bloc” şi „Metal-Petrol”⁶⁴. Lucrătorii de la ultima societate, în număr de 122, au fost atît de hotărîţi încît a fost nevoie de intervenţia jandarmilor. Autorităţile şi-au manifestat din nou teama că „s-ar putea porni o rebeliune generală”⁶⁵. Începînd cu anul 1933 puterea crizei economice începe să slăbească. Acţiunile de luptă ale muncitorimii dîmboviţene continuă însă. Treptat, sub conducerea P.C.R., se va trece la noi aspecte ale luptei. Se va pune accentul pe crearea, consolidarea şi dezvoltarea organizaţiilor P.C.R. şi U.T.C., pe lupta împotriva fascizării ţării, pe realizarea unei alianţe cît mai strînse cu ţărănimea muncitoare şi pe atragerea intelectualităţii progresiste în această luptă, pînă la victoria finală.

⁶⁴ op. cit.

⁶⁵ Fil. Arh. Stat. Jud. Dîmboviţa, fondul Inspectoratul Muncii Tîrgovişte, dos.